

Historier fra
ORØ

Mågeæggene

Fortalt af Ole Nielsen

© 2021

Udgivet af Turisthuset på Orø

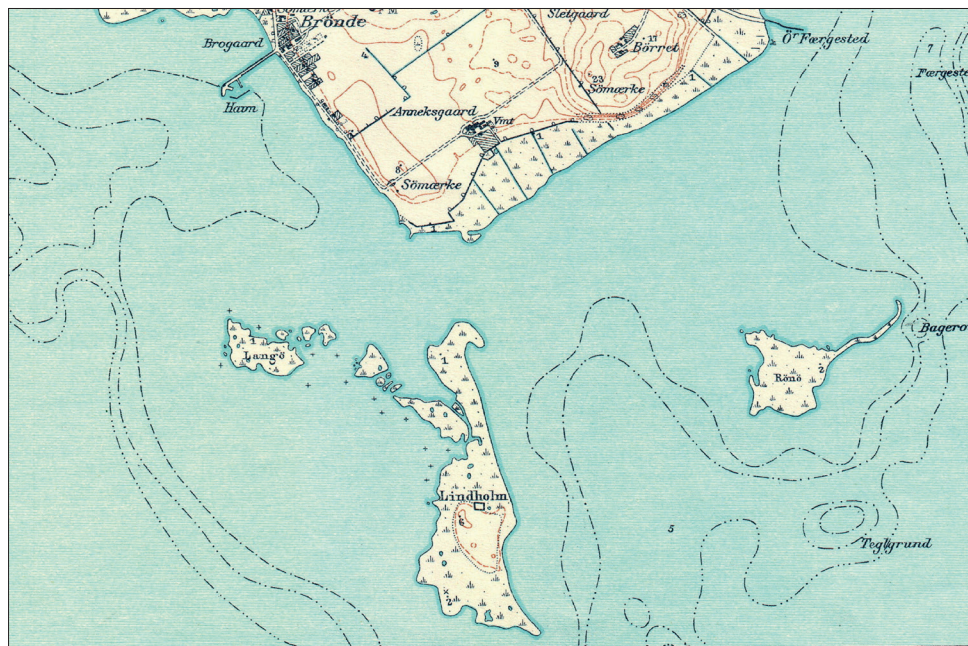
Layout: Gogo Næsted

I perioden fra omkring ca. 1935-1965 blev der hvert forår samlet tusindvis af mågeæg på holmene syd for Orø, Lindholm og Langø, i en periode på omkring 6 uger, fra omkring 15. april til sidst i maj. I starten af perioden var der ikke så mange æg, men i maj var der rigtig mange æg.

På en sæson kunne der samles mellem 60.000-70.000 æg. I min barndom i 1950'erne var det handelsmanden og ægsamlere Carl Skott (min onkel) der forestod ægsamlingen.

I sæsonen mødte der så 20-25 børn op efter skoletid på Anneksgården. Der blev samlet æg ind 3 gange om ugen. Anneksgården stillede vogn og heste til rådighed, der var altid 2 heste for vognen.

Anneksgården var på den tid øens største gård, ja den blev vel nærmest betragtet som en herregård her på Orø. Grundet de store holme og engarealer var der mange køer på gården, 60-65 malkekøer, hvor der på de almindelige gårde på Orø var 20-25 malkekøer.

Blandt arbejdskraften var der flere af dem vi vil kalde herregårdsbisser eller sociale tilfælde, som fik det daglige udkomme ved at arbejde på større gårde. På Anneksgården kan jeg huske specielt 2 personer, den ene var døvstum, han kunne kun forklare sig ved fagter, jeg kan huske at vi børn kaldte ham for Fisenbak.

Den anden hed Stig, han stammede utroligt meget; det var gerne Stig der kørte hestene og vogn ud til holmene. Somme tider var det hingsten der udgjorde den ene af hestene, og i forårstiden rullede hormonerne jo i ham, så kørslen blev mere end livlig når hingsten udgjorde den ene del af trækraften. Men Stig med sin uundværlige snadde i munden var mand for at styre hestene og kørslen.

Æggekasser og børn blev læsset op vognen og så gik kørslen ned over engen ud i vandet, hvor der er et smalt rev (korevet), som går ud til Lindholm; somme tider når det var højvande gik vandet helt op til vognbunden.

Da vi kom til Lindholm, blev æggekasser og børn læsset af. Når vi kom ind i maj måned måtte der ofte køres to gange, for så skulle der mange æggekasser med.

Vi havde alle vores egne kurve med. Dem som havde de første pladser måtte gerne have 2 kurve med, for at kunne have alle æggene. Vi havde gerne en pind tværs over kurven for ikke at trykke æggene når den var ved at være fuld. Vi lagde så en smule tang i bunden af kurven for at beskytte æggene.

Så gik vi på en lang kæde med et par meter mellem hver. Der var flest æg langs ved strandkanten. Derfor havde dem der gik yderst i kæden lidt større afstand, da der ikke var så mange æg. De 7 første pladser (hvor der var flest æg) kunne man kun have en dag, næste gang rykkede man så ovenfor syvendeplassen. De syv som så samlede flest æg fik så førstepladsen, andenpladsen o.s.v. næste gang. Det system ansporede os til at sørge for at få alle æg med.

Hvis man skulle have overset en rede og der var nået at komme 4 æg i, måtte vi ikke tage dem da de kunne være "onde" - det vil sige der kunne begynde at være mågeunger i. Man holdt også øje med sidemandens reder; hvis han/hun gik forbi redene måtte man gerne tage æggene, og sommetider kunne der opstå en heftig diskussion om det var dit eller mit æg.

Vi tog så den ene halvdel af øen på udturen, og den anden halvdel på hjemturen. Når vi var færdige på Lindholm, spiste vi gerne vores medbragte madpakker med tilhørende sodavand eller saftvand.

Så gik vi via nogle små holme over på Langø - hvorfor den hedder Langø ved jeg ikke, for øen er nærmest oval. Måske har de små holme som ligger mellem Lindholm og Langø været en del af Langø, for så passer navnet bedre. På Langø holdt mange af de små hættemåger til, hættemågens æg er lidt mindre end de almindelige mågeæg. Der findes tre størrelser mågeæg: havmågeæg som er de største på størrelse med andeæg, de almindelige mågeæg som er på størrelse med hønseæg og de udgjorde 80% af de æg vi samlede, og så de små hættemågeæg.

Når vi havde været over øerne fik vi udleveret æggebakker med plads til 30 æg. Æggene skulle så sorteres i de tre størrelser. Der måtte kun være 15 havmågeæg i en bakke. Der blev så noteret i en bog hvor mange æg hver enkelt havde samlet.

For hvert 5. æg vi havde samlet fik vi 1 æg selv. Til den enkelte æggesamler kunne der blive mellem 8 og 50 æg. Æggene blev herefter pakket i kasser, som Carl Skott skulle have med hjem. Vores egne æg lagde vi i vores kurve med en masse tang i, for at de ikke skulle ske noget med dem under hjemtransporten.

Så blev vi atter hentet af hest og vogn, og turen gik tilbage til Anneksgården, hvor vores cykler stod og ventede på os. Og når vi så var kommet hjem, skulle æggene omsættes i kontanter.

Vi havde alle hver vores faste kundekreds som vi så kørte rundt og solgte æggene til. Så vidt jeg husker fik vi 15 øre for et almindeligt mågeæg, 20 øre for havmågeæg og 12 øre for hættemågeæg. Et hønseæg kostede på det tidspunkt omkring 35-40 øre. Carl Skott solgte størstedelen af æggene videre til et æggepakkeri. Mange af æggene blev solgt til bagerier, men det var kun tilladt at erstatte en tredjedel af ægmassen med mågeæg. Jeg kan også huske at i nogle år gik æggene til eksport til England; de æg skulle pakkes i specielle kasser, med et stykke pergamentpapir imellem hver bakke.

Mange øboer havde det med mågeæg ligesom med nye kartofler, det var noget man så hen til at skulle have, og menuen stod i denne periode på mange specielle æggeretter. Det fortælles om en gammel mand som var meget syg og skulle på sygehuset, at hans største ønske var at få nogle mågeæg. Der gik så bud til Anneksgården, hvor ejeren Jacob Engberg sørgede for at manden fik nogle mågeæg.

Det var ikke unormalt at folk fra Holbæk tog over fjorden for at hente deres egne æg. Engang besluttede 5-6 af os Orødrengene at vi ville overnatte på Lindholm for at fange æggetyvene. Vi hørte flere gang motorlarm i løbet af natten, men vi fik ikke kontakt med nogen. Når jeg skal være helt ærlig, var vi 11-12 års drenge måske heller ikke så modige, da natten faldt på og det blev mørkt.

Men det står alligevel for mig som en spændende nat.

FLERE
Historier fra
ORØ

TYVEN I KIRKEMUREN *fortalt af Ole Nielsen*

NISSERNE PÅ ORØ *fortalt af Ole Nielsen*

MÅGEÆGGENE *fortalt af Ole Nielsen*

SÆLSOMME HISTORIER OG MYTER *samlet af Holger F. Larsen*

HEKSEN BARBARA *ved Holger F. Larsen*

ORØ UNDER BESÆTTELSEN 1940-1945 *ved Karsten Wagener*

Turisthuset på Orø

Orø Havn

4305 Orø

Tlf. 61 73 08 70

info@oroe.dk

www.oroe.dk

[@oroedk](#)

